

ביקשו שאעזור למדוכאים בסוריה, אז למה לא? אני רוצה לעזור לסורים להגיע למצב שבו הפוליטיקאים לא ידרכו עליהם, לא יפזרו להם הפגנות בהרג. אני רוצה שערבים שרוצים לצאת מהכלא הפנימי, יקשיבו לאלבום ויקבלו ממנו השראה

אסד, תיזהר: עמיר בניון מוציא אלבום בערבית ומאיים על הפליליסט של דמשק | עמ' 42

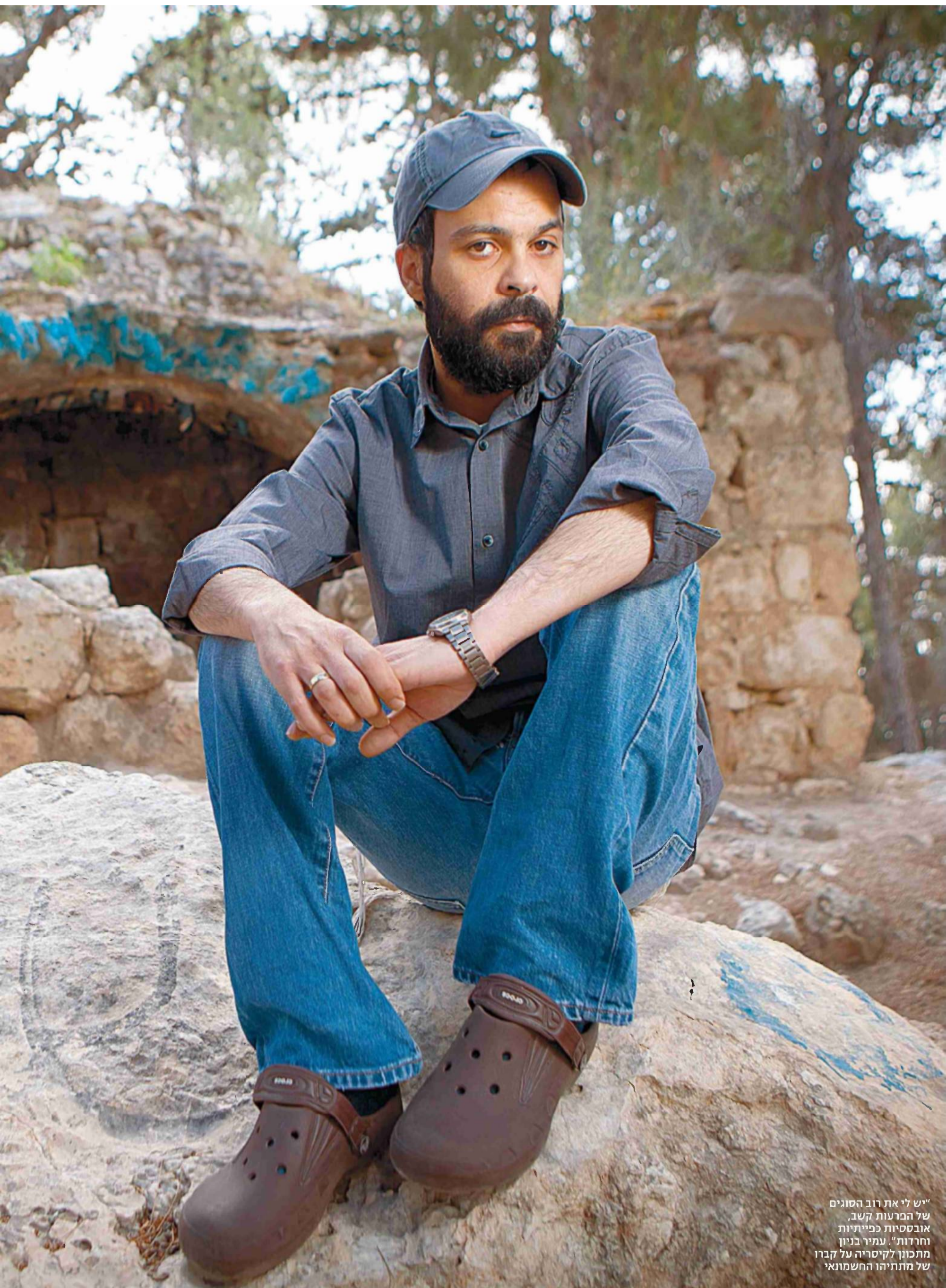
# תפילת ערבית

42 דרביל של בניון

עמיר בניון מוציא אלבום חדש בערבית, מזדהה עם הסבל הפלסטיני ומגן על יהודים גאון  
שגיא בן נון

עמיר בניון מוציא אלבום בערבית. מה ששמעתם. המטרה: לעודד את המהפכות במזרח התיכון ולדרבן את הסורים להמשיך במרד נגד השלטון. עוד בתפריט ההפתעות: הזדהות עם הפלסטינים במחסומים, התמכרות לטיפול פסיכיאטרי, תחרות הומניזם עם יוסי ביילין, ושיתוף פעולה הדוק עם הסדין האדום הטרי של הזמר המזרחי, יהורם גאון

שגיא בן נון  צילום: אריק סולטן



"יש לי את רוב הסוגים של הפרעות קשב, אובססיות כפייתיות וחרדות". עמיר בניון מתכוון לקיסריה על קברו של מתתיהו החשמונאי



# הרבה אנשים שטוענים שהם שמאלנים - אם הם יראו ברחוב ילד ערבי במצב לא טוב הם ימשיכו ללכת. ולעומת זאת אני, ימני בדעותיי, אם אראה את הילד הערבי הזה, אני אהיה זה שנותן לו לשתות ולאכול. אני ימני כשצריך, אבל שמאלני בדעות האנושיות שלי"

ואני אהיה זה שנותן לו לשתות ולאכול. אני ימני כשצריך אבל שמאלני בדעות האנושיות שלי. ואני רוצה לעזור לאנשים בעולם הערבי שהנהגה שלהם מתייחסת אליהם כמו אל ג'וקים ויורה להם בראש. מותר לי לאהוב אנשים. אם החיים של מישהו בעולם הם הפקר, גם החיים שלנו לא יהיו טובים? ובאופן מעשי, יש לך קשר עם ערבים? "יוסי ביילין יכול לדבר על 'שמאל כל' כלי", אבל אני ולא הוא אכלתי גבינה וחצי לחם שחור עם ערבים ועכרתי איתם מבו קר עד ערב אצל אבא שלי בבניין. אחי, זמר מצליח (אבי בניון - ש"ב), עדיין עושה את זה. הכרתי בעל פה את המצבים שבהם ערבי יוצא מעזה בשלוש בוקר ועובר מחסומים כדי להגיע לפה כשש בוקר. אספנו אותו לעבודה בבניין כדי שירוויח 200 שקל ביום, וכשחזר למחסום נציג השלטון לקח לו מאה. זה הורג לי את הנשמה. בעלי הבית בעולם הערבי מושחתים. תראה, מי שקורא להשמיד את עם ישראל, אני אקרא להשמיד אותו. אבל מי שרוצה שלום, אני לפניו רוצה שלום. אז מותר לי לעזור להם. כי לי יש את הכוח. וזה ציווי."

להביא לשינוי".  
 עם כל הכבוד, למה שדווקא השירים שלך יעודדו את הסורים למרוד?  
 "מבחינה היסטורית, אמנות קדמה למה פכה. זה חוק טבע. הטקסטים מעבירים את המסר שטוב יום המוות לאלה החיים בכוח הזרוע. זה אומר שצריך להפוך את היוצרות, צריך שהצדיק ינהיג ושהרשע יהיה מונהג בכוח. ויש את הטקסט 'דור הולך ודור בא', כלומר אם הסורים מאמינים שמי שמחליט הוא הקדוש ברוך הוא, אין להם מה לפחד והם יעשו מהפכה. אני רוצה שהשירים ייתנו דרייב להפגין ולבקש דמוקרטיה".  
 בעבר היו לך התבטאויות קשות נגד ערבים. זה עלול להקשות במשימה?  
 "נהפוך הוא. אני לא בא לשווק את עצמי, אני בא לשווק את האמת. אדרכא, הערבים יראו אדם יהודי דתי שמאמין באלוהים ונאמן לאמת שלו, לעמו ולעקרונותיו, שבא לעזור להם. הרבה אנשים שטוענים שהם שמאלנים הכי מוכהקים - אם הם יראו ברחוב ילד ערבי במצב לא טוב הם ימשיכו ללכת. ולעומת זאת אני, ימני בדעותיי, אם אראה את הילד הערבי הזה, אני אשאל אם הוא צמא או רעב

לעודד את המורדים בסוריה, לא פחות. היומ"ר זה הוויזואליזציה של חזון מסוים כשכשכובע שעבר הודיע חבר הכנסת איוב קרא, סגן השר לפי תוח הנגב והגליל, כי הוא עומד כבר תקופה ארוכה בקשר עם אנשי האופוזיציה הסורית, וכי רבים מהם מכירים את שיריו של בניון. קרא פנה לבניון בבקשה שיעביר לאנשי האופוזיציה הסורית שיר שסייע בניסיונות ההפיכה. בניון נדלק על הרעיון, והעיביר לו את האלבום החדש. קרא אמר כי בכי וונתו להיפגש בקרוב בטורקיה עם נציגים של ארגוני אופוזיציה סורית ולהעביר להם את האלבום, בתקווה שאחד השירים יהפוך ללהיט שיעזור להפיל את אסד.  
 ביזארי? תלוי את מי שואלים. "ביקשו ממני לעזור למדוכאים בסוריה", מסביר בניון, "אז אם אני יכול לעשות את זה, למה לא? אני רוצה לנסות לעזור לסורים להגיע למצב שבו הפוליטיקאים שלהם לא ידרכו עליהם, לא יפזרו להם הפגנות בהרג, לא יירו בראש למי שיגיד 'אני אוהב את הזמר מאיר בנאי'. אני רוצה שערכים מסוימים, שרוצים לצאת מהכלא הפנימי, יקשיבו לאלבום הזה, ישמחו אותו, יתחבקו אותו ויקבלו ממנו השראה

חדש שעבר הגיע גבר עם זקן עבות, כובע מצחייה, נעלי נייק, ג'ינס, טי-שירט וציצית חוץ למכנסיים להיכל התרבות. השומר עצר אותו בכניסה, סירב להכניס אותו. "יש לי חזרה פה", אמר האיש, והסביר שהוא מבצע דואט עם החזן יצחק מאיר הלפגוט במסגרת קונצרט מיוחד עם הפילהרמונית. השומר עומד בסירובו. "אתה? בחזנות?!", שאל בבי טול. בלית ברירה התקשר המזוקן למנצח, ד"ר מרדכי סובול, ששלח לכניסה את בנו להציל את המצב. "אני נראה כמו חצי עב ריין, לא כמו אדם דתי", אומר עמיר בניון בחיוך. "קשה להבין מתוך מה אני בא. מתוך הג'ינס? מתוך הציצית? אולי מתוך הכובע?" המפגש בין מינוס לפלוס יוצר חשמל. המפגש בין רצון למעצור יוצר דרמה. עמיר בניון הוא חשמל. הוא דרמה. הוא סוד גדול, הידוע לכל; אחדות ניגודים מופלאה. מפתיע על כן שההפכים שבו עדיין מבלבלים, ולא רק את השומר של היכל התרבות: הוא מזרחי וגם מערבי; מיינסטרים וגם אינדי; שמאל כלכלי וגם ימני מדיני; דתי וגם חילוני; אדם חם, אנושי ותקשורתי וגם מדואיין שממעט מאוד להביט בעיני המראיין; ואם להאמין לאשתו, גם אדם שסובל מ"דרגש נחיתות הכי גדולים בעולם ומשיגעון הגדלות הכי גדול בעולם".

וכאילו לא די בכך, בימים אלה מבצע בניון מהלך מתעתע נוסף. "אנחנו כבשנו את טול כרם, או טול כרם כבשה אותנו?" שאל בשנת 2002 טומי לפיד ז"ל, אחרי ששמע ברדיו שיר מזרחי של בניון. מעניין מה היה אומר עכשיו. בימים אלה מוציא בניון אלבום חדש, שבו הוא שר בשפה הערבית. האלבום, "זיני" (שנמכר דרך האתר של "נבל עשור", חברת ההפקה וההפצה של בניון), מורכב מטקסטים מספר "קהלת" שבניון ואביו מקסים תרגמו לערבית, לצד שיר אחד בלדינו, "שתי ציי פורים קטנות". את כל השירים הלחין בניון, והפיקו מוזיקלית ליאור שושן ואודי תורג'מן. בניון, לדבריו, חולם על הרגע שבו ירקדו במועדונים ערביים למשמע טקסטים של שלמה המלך. "בעקבות כל המהפכות בארצות ערב, שהתחילו מהרשתות החברתיות, לצעירים יש מוכנות לשמוע את האמת כמו שהיא, ולא משנה אם היא באה מפי יהודי או מפי ערבי, העיקר שהיא אמת. טקסטים של שלמה המלך הם האמת, והם יכולים לגעת בכל נפש", הוא אומר.

## קהלת בדמשק

אבל החזן של בניון לא נעצר בכניסה למועדונים ערביים. בשיריו בערבית הוא מבקש



"אני רוצה שערבים מסוימים, שרוצים לצאת מהכלא הפנימי, יקשיבו לאלבום הזה". בניון



היחס לעניים, נגד הקיטוב החברתי, נגד תרבות הסלבס, נגד מה לא. "ברית המילה שלי נפלה על ראש השנה, שחל בשבת", מסביר בניון, "וביום כזה אסור לתקוע בשופר. אז חתמתי ברית מילה עם הקדוש ברוך הוא שאני אהיה השופר".

בשנה האחרונה הרבה להוציא שירים הנוגעים לאירועים שעמדו במרכז החדשות: בדי וק לפני שנה, ביום הזיכרון, העלה בפייסבוק את השיר "אני אחיד" כתגובה לפרשת ענת קם. "אני מגן לך על הילדים/ אני מוסר את נפשי בשביל המשפחה שלך/ ואתה יורק לי בפנים", הוא שר ועורר סערה. הוא נתפס בתקשורת כימני קיצוני שחיבר שיר שגאה נגד שמאלנים (בניון מצדו אמר כי השיר כוון רק נגד "שמאלנים ממש ממש סהרורים"). בעקבות אירועי המשט לעזה נכנס לאולפן עם 11 חברי כנסת, ויצא עם "שיר ערש" לתמיכה בלוחמי השייטת. בעקבות הפיגוע המחריד באיתמר, בו נטבחו בשנתם חמשת בני משפחת פוגל, הלחין בניון את השיר "התנערי", שגם אותו, כמו את "שיר ערש", כתב משה קלוגהפט. השיר הוקר דש לאחות שנותרה בחיים, תמר פוגל. בניון ביצע אותו עם חברי מקהלת הילדים באיתמר, אחרי ששם הלהקה, בה שרים חבריו של הכן יואב ז"ל, בן 11 במותו, שונה מ"פרחי איתמר" ל"פרחי יואב". מקהלת הילדים הזאת גם תבצע עם בניון את השיר כשתתאר רח בהופעתו בקיסריה בסוף החודש (31 במאי). הופעה בקיסריה נקראת "תודה",

כשם שיר חדש שכתבה מרים, אשתו של בניון, שגם יבוצע לראשונה בהופעה.

לפעמים יש תחושה שאתה קצת שולף מהמותן, מגיב להמוני בותרות בזריזות מעוררת השתאות.

"לכתוב שיר זו השראה, ולגדולי הכותבים והמלחינים כמו באך ומוצרט יש כמויות אדירות של יצירות. כל מקרה לגופו. מי שמקשר כמות לאיכות טועה. אני מייצג תכנים. יש כאלה שהקדוש ברוך הוא נתן להם הרבה מה להגיד. זה כוער בי. ואגב, מעולם לא גביתי שקל מאף אמן שכתבתי לו שיר".

בשבועות האחרונים, הוא מספר, החל בטיי פול תרופתי, לאחר שאובחן כבעל הפרעת קשב. "זה התחיל מגיל קטן", הוא אומר, "היי תי יושב בשיעור ופתאום מחליט שאני יוצא. עד גיל 20 השתמשתי בסמים. או, לפני הרבה שנים, לא התעוררתי בבוקר לפני שקיללתי איזה 40-50 בני אדם, אבל לא בפניהם. קמתי עם ההפרעות. אם היית מדבר איתי, יכולתי במקביל לעשות חיבורים מראשי התיבות של המילים שלך, ליצור משפטים ולכנות לי עוד עולם. זו הפרעת קשב. יכולתי תוך כדי שירה לראות את עצמי זורק חמש אבנים, ולנסות

אומרים לי מה הם חושבים שאני צריך להיות. מצד אחד אנשים מצפים ממני להיות איש אמיתי, מצד שני כשאני עושה מה שאני רוצה וזה לא בדיוק מתאים לדעה שלהם, פתאום אני לא אמיתי".

אחד משיריו של בניון נקרא "בחיאת" - מילותיו מצטטות שאלות שהוא שומע לא פעם ממעריציו: "מה, בחייאת, זה אתה כאילו? אתה חייב לשיר ביוונית, אפשר להרכיב פה טונות כסף, כל לילה, חבל על הזמן, רק אתה ואורגניסט, חבל גם שאינך דואט עם אחי, / רד קצת לעם ותהיה מזרחי". נו, אני אומר לבניון, למה שלא תרד לעם באמת? "אני הכי יורד אל העם", הוא אומר. "הם, הכוכבים, לא יורדים אל העם. אני כן. אלה שרים ביוונית ובמזרחית והולכים הביתה כל לילה עם 4,000 דולר נטו, הם אלה שלא יורדים אל העם. אני המזרחי. יהודים גאון המזרחי. אני יורד אל העם, וכל בעיה חברתית שיש אני אוציא עליה שיר".

ואמנם, בניון הוא אמן שראוי להערכה לא רק בזכות האמנות שלו אלא גם בזכות האומץ שלו לומר את אשר על לבו, בלתי מקובל ככל שיהיה. הוא יצא בעבר נגד אקו"ם, נגד

תרצה להופיע במדינות ערב? "לך תדע, יכול להיות שאני אהיה האמן הישראלי הראשון שיופיע בסוריה".

**יהודים גאון המזרחי**

ההפקה המוזיקלית של "זיני" עשירה, מלאה ברגעי קסם. האלבום משלב בין כלים חיים לצלילים אלקטרוניים, ונע במנעד רחב שכולל בין השאר פופ ים תיכוני, ציל אאוט ורוק מכור סח. בניון לא רק הלחין ושר אלא גם השתתף באלבום, מפגין כישרון מפתיע בנגינה בעור. אבל האלבום, כצפוי, ספג לא מעט הרמות גבה מהצד הימני של המפה. "לפני שנה", הוא אומר, "כשהוצאתי את 'אני אחיד', עשו ממני ימני קיצוני. הכוונה שלי אז היתה שעושים עוול לצה"ל, וצדקתי בזה, כי גולדסטון הודה בטעותו. עכשיו, כשהוצאתי אלבום בערבית, יהודים מהצד הימני של המפה אומרים לי: מה פתאום אתה שר בערבית? למה אתה עוזר למדוכאים בסוריה? חבל שכל פעם אנשים

**האשכנזים הם היוצרים העיקריים של הזמר המזרחי המזובל. האשכנזים באקו"ם נותנים פרס תמלילן השנה ליוצר שכותב מילים כמו 'כפרה עלייך' ו'אתה תותח'. האשכנזים רוצים ליצור מוזיקה מזרחית לא איכותית כדי ללכלך עלינו"**

"לשחקן שהשתתף בקזבלן לא אומרים 'מי אתה'". יהודים גאון צילום: יוסי אלוני



לדמיין איך האבן הראשונה נופלת. כל מיני דברים כמו, שאם אני לא מפסיק אותם, אני מסכן."

ומה קרה שהחלטת לטפל בזה פתאום? "אדם מאוד יקר בחיי, שהיה לי כמו אח קטן, מת לפני חודש בתאונה. מאז החלטתי שאני הולך לטפל בעצמי. התחלתי בטיפול רציני אצל פסיכיאטר שאותו אני לא מתכוון לעזוב עד יומי האחרון. יש לי את רוב הסוגים של הפרעות הקשב, אובססיות כפי ייתיות וחרדות. אם הייתי עכשיו פה אתך בלי כדורי הרגעה, הייתי יכול ללכת ממקום למקום, ללכת ולחזור, לנגוח בקירות. המוח שלי לא מפסיק לחשוב, לקדוח. אני חייב להירגע."

"לפני חודש וקצת התחלתי לראשונה לקחת כדורי הרגעה. עד היום, תמיד אמרתי 'אני חולה'. זה בסדר להגיד 'אני חולה', אבל זה רק חצי מהפתרון. הגיע הזמן לעשות את החצי השני, להתחיל לטפל. רציתי ללמוד את המחלות שלי ולתקן אותן. בגיל 36 אמרתי לעצמי: בוא נשנה את הראש. חשוב שאנשים לא יתביישו, ומי שסובל מבעיה, או צריך כדור, שידאג לעצמו. וכמו שאומרת ההלכה: אל יתבייש מפני המלעגים."

### סלנג, אבל בכוונה

בניון, נשוי למרים ואב לישראל בן הארבע ולנעמי בת השנה, נחשב במשך שנים ארוכות לזמר ולמוזיקאי מוערך, מבריק ומרגש. בהמשך הוסיף לעצמו כותר חדש, כשהפך לכותב ומלחין מבוקש בקרב מיטב כוכבי המוזיקה הישראלית. לאחרונה כתב והלחין אלבומים שלמים לריטה, לגלי עטרי ולישי לוי. בנוסף, כתב שירים לחוה אלביץ רשטיין ולמירי מסיקה.

עם זאת, נדמה כי שיתוף הפעולה המסקרני ביותר של בניון הוא יהודים גאון - לא בדיוק נער הפוסטר העדכני של המוזיקה המזרחית. בימים אלה עובד גאון על אלבום מקורי חדש, שייכלול לפחות שלושה שירים חדשים שבניון כתב והלחין, בהשפעת מוזרחית, והשניים בודקים את האפשרות שבניון יכתוב עבוי רואלבו שלם. גם דואט משותף עומד על הפרק. שיתוף הפעולה

↑  
כתב והלחין להם שירים. מירי מסיקה, ישי לוי, חוה אלברשטיין צילומים: אמיר מאיר, טל כץ ליפשיץ, תומר יקותיאל, רענן כהן

בין גאון לבניון מעניין כמובן לא רק ברמה האמנותית. "זה כזה זבל, שהשטן לא ברא אפילו. זבל איום", פרגן לאחרונה גאון למירי מסיקה המזרחית. בניסיון לצמצם נוקים אמר כעבור כמה ימים בתוכנית הרדיו שלו ברשת ב' כי "המוזיקה המזרחית משופעת בפנינים אבל לא חסר בה גם חציץ", והוסיף כי הוא "נדהם מהקולות מפלחי המרומים" של כמה אמנים ים תיכוניים שהוא "מעריך בכל מאור דר" - ברשימה נכלל בניון.

כשבוע לאחר שפרצה הפרשה העלה בניון בעמוד הפייסבוק שלו שיר תגובה לדבריו של גאון, "סיפורו של אני אוהב אותך". "אני אוהב אותך", גרסו המילים, "שלוש מילים קטנות, כולם אמרו זאת כבר מזמן, עכשיו תורי גם לנסות. אני אוהב אותך, זה נדוש אבל נכון, יש עוד מיליארד שירים על זה אבל בשבילי זה שיר ראשון".

הקהל לא הבין למה התכוון: ירידה על המוזיקה המזרחית או על יהודים גאון? "ממש לא העברתי ביקורת על יהודים גאון בשיר", אומר בניון. "אבל התכוונתי להשאיר את זה פתוח. שכל אחד יבין מה שהוא רוצה". גאון הבין מה שהבין, הזמין את בניון לתוכנית הרדיו שלו, וכך נוצר הקשר. "יהודים אמר שהוא מזרחי גאה ואני מאמין לו. אין מזרחי יותר גאה ממנו. הוא הסביר את עצמו בתוכנית הרדיו שלו בצורה הכי טובה שיכולה להיות. זה מאוד מורכב. להגיד מוזיקה מזרחית, אני אפילו לא יודע מה זה מוזיקה מזרחית".

אתה מתחמק משובה. "יש לי בעיה עם רצון של כמה יוצרים מזרחיים לזעזע כמה שיותר בתוך שיר. זה התחיל מ'כפרה עלייך'. אחר כך זה נהיה גם קצת קלילות. אחר כך זה הפך לטקסטים בנוי סח'מה היה קורה אם היית נופלת לי ביד' או 'מה הייתי מת לעשות לך מינית'. לאן נגיע? למרות שיש כאן גם צביעות. לפני הרבה שנים שרו מרביץ חיקוי מעולה של התרנגולים' כשאת אומרת לא למה את מתכוונת'. אם מזרחי היה שר את זה היו מיד עוצרים אותו. יש מקום לכולם, אבל תמיד צריך להיות במגמת עלייה. צריך לשאוף לתקן. אמנם אני עצמי לפעמים דווקא מכיניש לשירים סלנגים, שפה בוטה ועברית לא נכונה, אבל זה בכוונה. לא שאין לזה מקום. רק אל תעשו לי מזה מפעל ייצור. במוזיקה המזרחית יש פחות חציץ מאשר במוזיקה הישראלית".

בשלב זה מגיע טוויסט בעלילה. "אני חושב", מודיע בניון, "שהאשכנזים הם היוצרים העיקריים של הזמר המזרחי המזרחי, בל, את מה שלא טוב בו. האשכנזים באקורד"ם נותנים פרס תמלילן השנה ליוצר שכותב מלים כמו 'כפרה עלייך', 'אני חולה עלייך' ו'אתה תותח'. האשכנזים רוצים ליצור מוזיקה מזרחית לא איכותית כדי ללכלך עלינו. את אבנר גרסי לא רצו בתקשורת. כשהיו כותבים גדולים לווהר ארגוב, לא רצו. כשיהיה ג'ז עמר לא רצו. כשלמזרחים היו דברים טובים ואיכותיים אשכנזים לא רצו. עכשיו בנו להם ערוץ מוזיקה, כמה אמנים, שיהיה

כמה שיותר בום בום בום בום בום. מי שיוצר את המוזיקה המזרחית הבעייתית זה חבורה של אשכנזים. כי מזרחי אמיתי לא יוצר מוזיקה מזרחית חרא. ואני אומר את זה למרות שאני מרוויח מזה. ככל שרמת התרבות תרד יגידו עליי שאני איזה 'גאון', יגידו ש'עמיד בניון זה משהו אחר'. ככל שרמת הכתיבה תעלה אני אצטרך להילחם יותר. בוא נאמר שהיום אני לא נלחם".

גם אתה הותקפת תקשורתית, כמו גאון.

אתה מבין את מה שעובר עלייך? "כשרתית את 'אני אחיך' עשו לי עליהם, שמה שעשו ליהודים גאון זה כלום לעומתו. שנה קרעה אותי התקשורת. התקשורת ממרת להגיב על דברים ולקפוץ בראש לפני שהיא מבררת אותם כראוי. יוצרים מזרחיים אמרו ליהודים גאון 'מי אתה שתעביר בי קורת'. ליהודים גאון לא אומרים 'מי אתה'. לאמן ששולט בשפה העברית כמו יהודים, הבן של המורה לעברית הכי גדול בארץ, לא אומרים 'מי אתה'. לאחד ששר טקסטים של נעמי שמר ושל אלתרמן ואחראי על השירים הכי יפים שיש לא אומרים 'מי אתה'. לשחקן שהשתתף בקזבלן לא אומרים 'מי אתה'."

יש מי שיחשוד ביהודים גאון שהוא רוצה לעבוד איתך אחרי הפרשה ההיא כי זה נכון לו תדמייתית.

"אנשים שיגידו שהוא צריך אותי הם אנשים חולים. יהודים גאון בן 70 ומשהו, תתן פרס ישראל, שעשה עשרות אלבומים, צריך אותי? קטונתי מלתרום לו משהו, מלבד אהבה".

sagibn@netvision.net.il

**יוסי ביילין יכול לדבר על 'שמאל כלכלי', אבל אני ולא הוא אכלתי גבינה וחצי לחם שחור עם ערבים ועבדתי איתם מבוקר ועד ערב אצל אבא שלי בבניון. אספנו אותם לעבודה כדי שירוויחו 200 שקל ביום, וכשחזרו למחסום נציג השלטון לקח להם מאה. זה הורג לי את הנשמה"**

